

- схильність до агресії;
  - комплекси та намагання за рахунок інших висвітлити себе в кращому стані;
  - нудьга тощо.
- До об'єктивних причин відносимо:
- соціальна припустимість такого виду насильства;
  - сімейне виховання;
  - відсутність розроблених та апробованих механізмів реагування та протидії цьому явищу;
  - ігнорування батьками цієї проблеми (залишення на самоті з своїми проблемами);
  - пропаганда в ЗМІ та на інтернет-платформах насильства тощо [2, с. 169].

Як висновок, варто сказати, що поширення такого негативного явища як кібербулінг набирає стрімкого розвитку. Діти страждають від психологічного насильства та бояться звернутись з такою проблемою до вихователів чи рідних. Постає першочергова необхідність у виробленні механізмів захисту потенційних жертв кібербулінгу та усунення причин й умов, що провокують до здійснення такого ганебного насильства.

Список використаних джерел

1. Види буінгу та кібербулінгу. URL: <https://edu.bullyingstop.org.ua/article/4>
2. Лубенець І. Кібернасильство (кібербулінг) серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів. In: *Jurnalul juridic national: teorie și practică*, 2016, nr. 3(19), pp. 169-173. ISSN 2345-1130.

Неля ЛЯХ,

старший викладач кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх справ,
доктор філософії

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ - ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ

Випадок у Києві, коли група молодих осіб запрошувала дівчат, жінок на вечірки та, доводячи їх до неприємного стану, вчиняла проти них сексуальні діяння, сколихнув суспільство [1]. Дівчат схилили до вживання алкогольних напоїв та, можливо, психотропних речовин, доводили до втрати свідомості, а потім вчиняли акти сексуального характеру. Водночас викликає занепокоєння той факт, що вказаний контент користується попитом та схваленням в нашому

суспільстві - дехто висловлює думку, що винуватими у цій ситуації є самі постраждалі [2]. Подібним випадкам не місце в нашій сучасній європейській державі, тим більше під час повномасштабної війни з РФ, коли вся нація має бути згуртована та кожен по своєму створювати країну, вільну від насильства в будь-якій формі [1].

Актуальність обраної теми обумовлена потребою у встановленні особливостей притягнення до відповідальності за вчинення насильства за ознакою статі.

Метою дослідження є виявлення проблемних аспектів чинного законодавства в частині належної кваліфікації насильства за ознакою статі, а також практики його застосування.

Жінки, над якими вчиняли насильницькі дії сексуального характеру з подальшим оприлюдненням в мережі Інтернет, у згаданій нами вище ситуації, постраждали від насильства за ознакою статі, відповідно до ст. 1 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», що визначає: «насильство за ознакою статі - діяння, спрямовані проти осіб через їхню стать, або поширені в суспільстві звичаї чи традиції (стереотипні уявлення про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків), або діяння, що стосуються переважно осіб певної статі чи зачіпають їх непропорційно, які завдають фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, включаючи погрози таких дій, у публічному або приватному житті». Окремо цим же законом виділяється сексуальне домагання, як дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування [3]. Таким чином законодавець чітко розмежує поняття «сексуальне домагання» та «насильство за ознакою статі».

Виникає логічне запитання, які саме дії можна вважати насильством за ознакою статі? На нашу думку до таких дій можна віднести змушування або заборона особи займатись певною діяльністю через те, що вона є представником певної статі, або дотримуватись певних звичаїв чи норм поведінки.

Диспозиція частини першої ст. 173-2 КУпАП передбачає настання адміністративної відповідальності за вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису, або неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про місце свого тимчасового перебування в разі винесення такого припису [4]. Як бачимо, в одній

статті законодавець передбачив відповідальність одразу за декілька діянь (домашнє насильство, насильство за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису та неповідомлення про місце свого перебування у разі його винесення). Наголошуємо на тому, що не варто ототожнювати поняття домашнього насильства та насильства за ознакою статі, оскільки це різні поняття, що визначені в окремих законах.

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» у статті 3 чітко визначає на кого поширюється дія законодавства у цій сфері та встановлює перелік осіб між ким може вчинятись домашнє насильство [5], тоді як Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» такого переліку не містить. Однак зрозуміло, що «насильство за ознакою статі» значно ширше за своїм обсягом від «домашнього насильства» та може проявлятись в інших сферах соціального життя та виходити за межі сімейно-побутових відносин.

Виникає запитання, чи має місце притягнення до адміністративної відповідальності кривдників за ст. 173-2 КУпАП саме за вчинення насильства за ознакою статі, що виходить за межі сімейно-побутових відносин? За даними Єдиного державного реєстру судових рішень – такі факти відсутні [6].

Отже, з огляду на викладений вище матеріал пропонуємо внести зміни до кодексу України про адміністративні правопорушення та розмежувати відповідальність за вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Список використаних джерел

1. Насильство за ознакою статі не можна толерувати: куди звертатися і що робити, якщо ви стали жертвою чи свідком. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/nasylstvo-za-oznakoju-stati-ne-mozhna-toleruvaty-kudy-zvertatysia-i-shcho-robyty-iaکشcho-vy-staly-zhertvoiu-chy-svidkom>

2. П'яні вечірки у Києві: Нацполіція взялася за справу щодо знущань над дівчатами. URL: <https://zaborona.com/pyani-vechirky-u-kyuevi-nacpolicziya-vzylasya-za-spravu-shhodo-znushhan-nad-divchatamy/>

3. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-I. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

5. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#top>

6. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>

Вікторія МОЗОЛЬ,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ЖІНОК ВІД ГЕНДЕРНОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ ТА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день проблема гендерної дискримінації та домашнього насильства в Україні залишається актуальною. Насильство стосовно жінок є структурним і глобальним явищем, для якого не існує соціальних, економічних, чи національних кордонів. Воно являє собою серйозне порушення прав людини, найбільш кричущу форму дискримінації за ознакою статі, однак все ще залишається великою мірою безкарним. Генеральний секретар ООН Кофі Аннан зазначав, що кожна третя жінка у світі страждає від різних форм гендерно-обумовленого насильства протягом всього свого життя, в тому числі від психологічного, фізичного та сексуального насильства. При цьому, в більшості випадків жінка особисто знайома зі своїм кривдником [1].

Після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну в 2022 році кількість повідомлень до правоохоронних органів суттєво знизилася. Наразі, попри триваючу агресію РФ проти України, статистика звернень щодо домашнього насильства до поліції знову набирає обертів. Це пояснюється тим, що у перші три місяці (після початку повномасштабної війни Росії) в країні панував хаос. Головним завданням людей було зберегти своє життя та здоров'я, а також близьких, тому питання домашнього насильства не стояло на порядку денному, проте, коли ситуація в країні стабілізувалася, а люди з зон активних бойових дій вже облаштувалися в більш безпечних регіонах України, питання повідомлення про домашнє насильство знову актуалізувалося, що сприяло збільшенню кількості звернень у 2023 році [2].